

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Z. C.,** zastoupen JUDr. Karlem Frimlem, CSc., advokátem se sídlem V Sedlci 29/15, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 8. 2016, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 2. 2017, č. j. 50 Ad 1/2017 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Českých Budějovicích domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. Jelikož společně s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek, krajský soud ho vyzval usnesením ze dne 27. 1. 2017, č. j. 50 Ad 1/2017 – 26, aby ve lhůtě sedmi dnů od doručení usnesení soudní poplatek zaplatil. Usnesení bylo zástupci žalobce doručeno dne 27. 1. 2017. Žalobce ve lhůtě soudní poplatek nezaplatil, proto krajský soud řízení o žalobě napadeným rozhodnutím zastavil podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) ve spojení s § 9 odst. 1 zákona č. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

II. Kasační stížnost

[2] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. Stěžovatelův zástupce dal dne 30. 1. 2017 příkaz bance, aby banka na sdělený účet krajského soudu poplatek zaplatila. Banka však příkaz neprovedla a ani o tom zástupce stěžovatele neinformovala. Žalobce i zástupce tak měli za to, že poplatek uhradili. O nezaplacení poplatku se dozvěděli až z napadeného usnesení. Následující den, tedy ještě ve lhůtě pro podání kasační stížnosti, poplatek ihned zaplatili.

[3] Podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích soud zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, které vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci. Jelikož usnesení nabylo právní moci až po dvou týdnech po jeho doručení, soudní poplatek byl zaplacen včas a napadené usnesení je třeba zrušit. Z těchto důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby tak učinil.

[4] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvádí další důvod kasační stížnosti, a to, že na jeho případ nelze přiměřeně aplikovat § 55 odst. 4 s. ř. s., tedy nelze na usnesení aplikovat přiměřeně ustanovení o rozsudku. Zejména nelze aplikovat § 54 odst. 5 s. ř. s., tedy že právní moc nabývá usnesení doručením. Účastníkovi nemůže být odepřena možnost opravného prostředku proti usnesení o zastavení řízení jen proto, že soudu nedošel soudní poplatek, který byl příkazem řádně poukázán. Takový postup by byl nepřípustným formalismem. Výsledek řízení naopak musí být spravedlivý. Napadené usnesení tak měl zrušit již sám krajský soud.

[5] V dalším doplnění kasační stížnosti stěžovatel opakuje výše uvedené argumenty. Navíc poukazuje na § 40 odst. 5 s. ř. s., který umožňuje z vážných důvodů na žádost zmeškání lhůty prominout. Žalobce ihned po zjištění chyby banky poplatek zaplatil. Přesto krajský soud zmeškání lhůty neprominul. Úprava v soudním řádu správním by navíc měla odpovídat úpravě v občanském soudním řádu, který možnost nápravy zmeškání lhůty připouští. Obecně stěžovatel poukazuje, že soudy stanoví k úhradě soudních poplatků moc krátké lhůty, někdy i tři dny. Mohou se pak vyskytnout komplikace jako v případě stěžovatele.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Kasační stížnost je projednatelná. Z níže uvedených důvodů soud ovšem dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Stěžejní bod stěžovatelovy argumentace je okamžik nabytí právní moci napadeného usnesení o zastavení řízení. Stěžovatel navrhuje na věc aplikovat ustanovení občanského soudního řádu. Takový postup ovšem možný není. Soudní řád správní má vlastní komplexní úpravu vlastností usnesení v § 55. Nelze proto postupovat podle občanského soudního řádu, kterého lze užít jen podpůrně v případech soudním řádem správním neupravených (§ 64 s. ř. s.).

[8] Podle úpravy v soudním řádu správním přitom rozhodnutí – ať již rozsudek či usnesení - nabývá právní moci doručením účastníkům (§ 54 odst. 5 a § 55 odst. 5 s. ř. s.). Toto ustanovení odráží jednostupňovost řízení jako jeden ze základních principů, na kterém je vystavěné správní soudnictví. Kasační stížnost z tohoto důvodu je mimořádným opravným prostředkem směřujícím proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu.

Podle citovaného ustanovení je proto zřejmé, že napadené usnesení nabylo právní moci dnem doručení stěžovateli, tedy 16. 2. 2017.

[9] Z uvedeného data nabytí právní moci napadeného rozhodnutí plynou dva závěry. Za prvé, jelikož rozhodnutí nabylo právní moci dne 16. 2. 2017 a příkaz k zaplacení soudního poplatku by podán až dne 17. 2. 2017 a na účet soudu byl poplatek připsán až dne 20. 2. 2017, nelze na věc aplikovat § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích. Dle tohoto ustanovení soud zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, které vydal, je-li poplatek zaplacen dříve, než usnesení nabylo právní moci. Z výše uvedených dat je ovšem zřejmé, že stěžovatel poplatek nezaplatil dříve, než usnesení nabylo právní moci. Nelze proto aplikací citovaného ustanovení rozhodnutí krajského soudu zrušit.

[10] Za druhé, krajský soud nemohl sám o návrhu na zrušení napadeného usnesení rozhodovat. Krajský soud zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku pouze tehdy, je-li poplatek zaplacen dříve, než usnesení nabylo právní moci (§ 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích). Pokud soudní poplatek nebyl do právní moci usnesení o zastavení řízení zaplacen, krajský soud nemá pravomoc ve věci rozhodovat. Eventuální nesouhlas žalobce s postupem krajského soudu, který usnesení o zastavení řízení nezrušil, byť pro to byly dle žalobce důvody, řeší Nejvyšší správní soud, a to v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o zastavení řízení (rozsudek ze dne 22. 1. 2015, č. j. 10 Afs 236/2014 – 36). Stěžovatelova námitka, že krajský soud měl rozhodnutí sám zrušit, je proto nedůvodná.

[11] Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí a po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

[12] Krajský soud stěžovateli uložil k zaplacení lhůtu sedmi dní. Tato lhůta je standardní a bezesporu přiměřená. Tento právní názor vychází zejména z úvahy, že se jedná o lhůtu náhradní, tedy lhůtu ke splnění povinnosti, k níž byl stěžovatel již dříve povinen. Soudní poplatek je totiž splatný současně s podáním žaloby [srov. § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích]. Navíc byl stěžovatel v daném řízení zastoupen advokátem. Je-li účastník zastoupen v řízení před soudem advokátem, lze oprávněně předpokládat, že takový účastník má v advokátovi dostatečnou právní oporu k tomu, aby si byl vědom své povinnosti zaplatit soudní poplatek již při podání žaloby i toho, že s jeho nezaplacením v soudem dodatečně stanovené lhůtě může být spojen pro něho nevítaný následek spočívající v zastavení soudního řízení. Stěžovatelem uváděné komplikace se navíc mohou vyskytnout kdykoliv, i kdyby lhůta byla nekolikaměsíční.

[13] Při posuzování lhůty je rovněž třeba vnímat realitu. Stěžovatel mohl soudní poplatek zaplatit až do dne 16. 2. 2017, kdy usnesení o zastavení nabylo právní moci. Reálně tak stěžovatel měl na uhrazení soudního poplatku více než 4 měsíce (žaloba byla podána dne 7. 10. 2016), na splnění výzvy soudu k jeho zaplacení měl 20 dní (od 27. 1. 2017, kdy mu došla výzva soudu, do 16. 2. 2017, kdy bylo řízení pravomocně zastaveno). Námitka nepřiměřenosti lhůty k zaplacení soudního poplatku je proto nedůvodná.

[14] Stěžovatel dále v kasační stížnosti uvádí obecné úvahy o smyslu práva a potřebě vyvarovat se přílišného formalismu. S těmito úvahami soud obecně souhlasí, nicméně na

rozdíl od stěžovatele nemá za to, že by z nich v projednávané věci plynula nutnost zrušit rozhodnutí krajského soudu. Stěžovatel prostor k zaplacení soudního poplatku měl. Po následném zjištění problémů s odesláním soudního poplatku měl další prostor pro napravení nesplněné povinnosti - v den, kdy se dozvěděl o rozhodnutí soudu o zastavení, mohl poplatek zaplatit a tím docílit zrušení rozhodnutí krajského soudu. V tento den mohl soudu poplatek zaplatit nebo mohl poplatek uhradit na podatelně soudu v kolkových známkách, či pokud by měl problém v daný okamžik sehnat prostředky k uhrazení poplatku, mohl v tento den soudu doručit žádost o osvobození o soudních poplatků, která by rovněž měla za účinek zrušení rozhodnutí o zastavení řízení (k žádosti o osvobození srov. rozsudek ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 As 74/2011 - 251, k ostatním úkonům srov. rozsudek ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41 a ze dne 12. 4. 2012, č. j. 9 Afs 7/2012 – 49, ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41).

[15] Stěžovatel rovněž ve svých úvahách opomíjí účel lhůt v soudním řízení, jímž je snížit entropii v právních vztazích a stanovit okamžik, po kterém již budou práva a povinnosti, v tomto případě práva a povinnosti účastníků soudního řízení, postaveny na jisto. Prolamování uplynulých lhůt by tak sice vždy některému z účastníků právních vztahů prospělo, u jiného by to ovšem vedlo k oslabení právní jistoty. Proto, kdokoliv se účastní soudního řízení, musí se přizpůsobit pravidlům jeho a být při uplatňování svých práv bdělý.

[16] Zmeškanou lhůtu nelze v projednávaném případě ani prominout. Prominutí zmeškání lhůty je možné pouze do doby, než soud rozhodne o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (rozsudek ze dne 17. 5. 2012, č. j. 7 As 69/2012 – 20). Prominutí zmeškání lhůty totiž přichází logicky v úvahu jen tam, kde dosud běží řízení, v němž měl být úkon proveden, ledaže by i po skončení řízení mohlo prominutí zmeškání lhůty a dodatečně učiněný úkon vést k „obživnutí“ již skončeného řízení. Tak tomu ovšem v případě nezaplacení soudního poplatku ve lhůtě a následném zastavení řízení z tohoto důvodu není.

[17] Lze proto shrnout, že krajský soud v souladu se zákonem řízení o žalobě zastavil. Kasační stížnost namítající nezákonnost tohoto postupu nebo navrhující aplikování jiných institutů za účelem zrušení napadeného rozhodnutí je nedůvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nedůvodnou kasační stížnost proto Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2017

pokračování

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu